

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts info@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 8 (1505)

2017. gada 21. februārī

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas¹ izplatību 2017. gada 7. nedēļā Latvijā

2017. gada 7. nedēļā (13.02.–19.02.) monitoringā iesaistītajās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs (informācija saņemta no 70 ģimenes ārstu praksēm) vērsies 331 pacients (gripa noteikta klīniski) jeb vidēji 310,4 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (iepriekšējā nedēļā – 379 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem). Vidēji gripas intensitāte samazinājusies par 18,1%, taču 65 un > gadu vecuma grupā novērots pieaugums par 68,3%.

Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos, salīdzinot ar 6. nedēļas datiem, nedaudz palielinājusies (par 1,6%) un veidoja vidēji 1639,0 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem.

Pacientu vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI, gripas un pneimoniju gadījumos vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem²

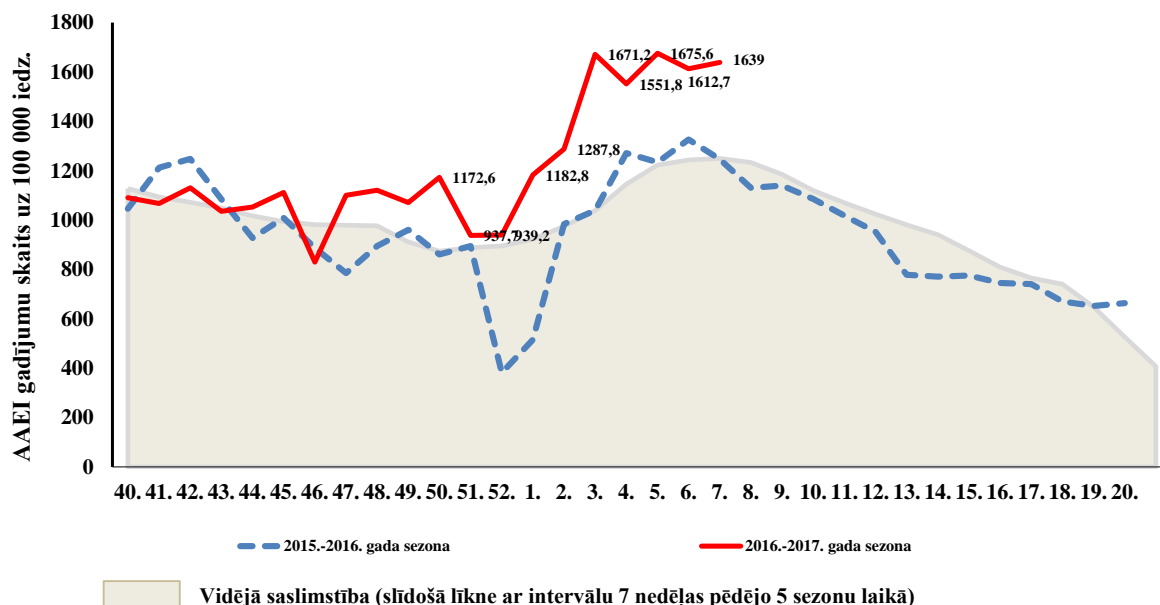
	Vecuma grupas	02.ned.	03.ned.	04.ned.	05.ned.	06.ned.	07.ned.	Salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1287,8	1671,2	1551,8	1675,6	1612,7	1639,0	1,6
	0-4	7566,5	7670,7	7091,4	7165,3	8133,8	6925,2	-14,9
	5-14	3309,6	5785,4	5315,0	6097,8	5462,1	5305,4	-2,9
	15-64	827,7	1017,5	936,4	1034,2	958,1	1077,3	12,4
	65 un >	214,9	279,5	327,7	229,4	285,7	351,1	22,9
Gripa	Vidēji	85,9	143,5	357,2	421,9	379,0	310,4	-18,1
	0-4	152,1	487,6	701,8	849,5	703,2	554,0	-21,2
	5-14	257,6	400,0	1082,3	1333,6	1048,9	676,5	-35,5
	15-64	72,8	109,5	306,4	343,8	345,6	286,2	-17,2
	65 un >	28,7	42,6	84,3	126,4	89,0	149,8	68,3
Pneimonija	Vidēji	29,0	39,0	18,8	31,9	32,3	40,3	24,9
	0-4	76,0	75,0	55,4	92,3	57,0	73,9	29,6
	5-14	39,6	136,6	38,7	67,6	49,5	38,7	-21,9
	15-64	26,7	29,2	17,3	25,9	33,5	40,3	20,1
	65 un >	19,1	14,2	4,7	18,7	14,1	32,8	133,2

Vēršanās ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos 7. nedēļā palielinājusies par 24,9%. Salīdzinot ar 6. nedēļu, ievērojams pieaugums tika novērots 65 un > gadu vecuma grupā (par 133,2%).

¹ klīniskie gripas gadījumi monitoringā iekļautajās iestādēs

² Saslimstības līmenis, vai vēršanās pēc medicīniskās palīdzības nedēļas laikā, tiek aprēķināta pamatojoties uz pacientu skaitu, kas pirmo reizi sakarā ar patreizējo saslimšanas epizodi vērsušies pie ģimenes ārsta.

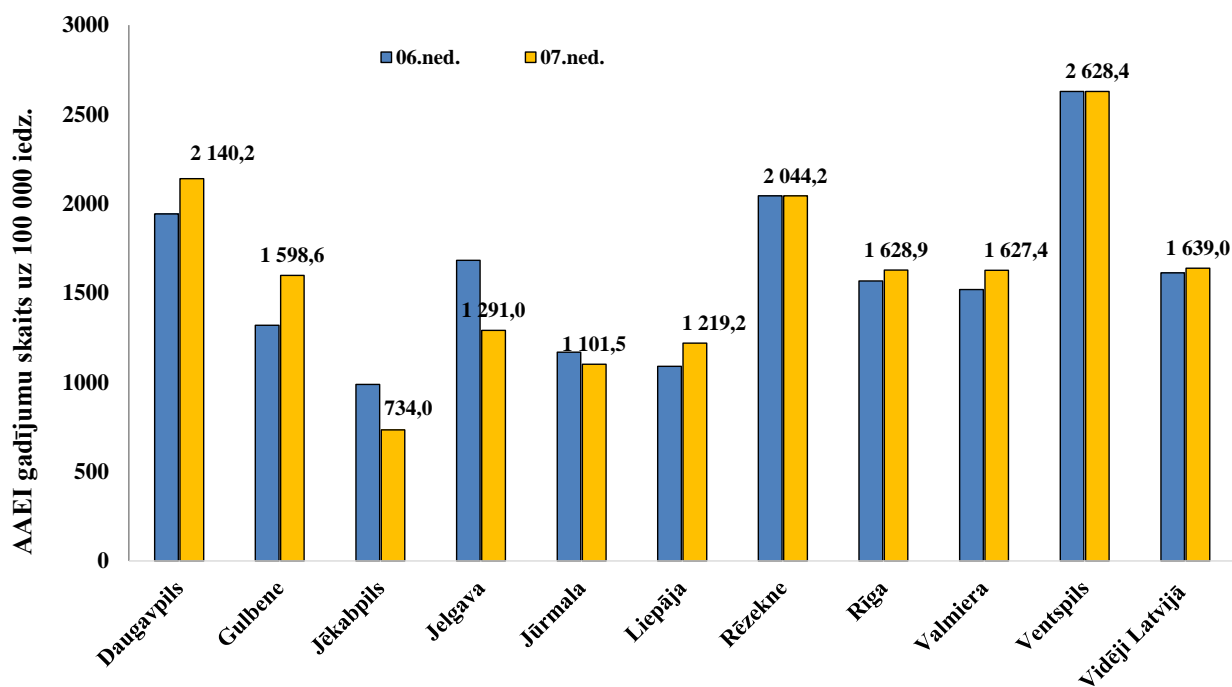
Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos 2016.—2017. gada sezonā salīdzinājumā ar 2015.—2016. gada un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem

Pacientu vēršanās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs AAEI gadījumos 2017. gada 7. nedēļā bijusi ievērojami augstāka par iepriekšējās 2015.—2016. gada sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem attiecīgajā laika periodā.

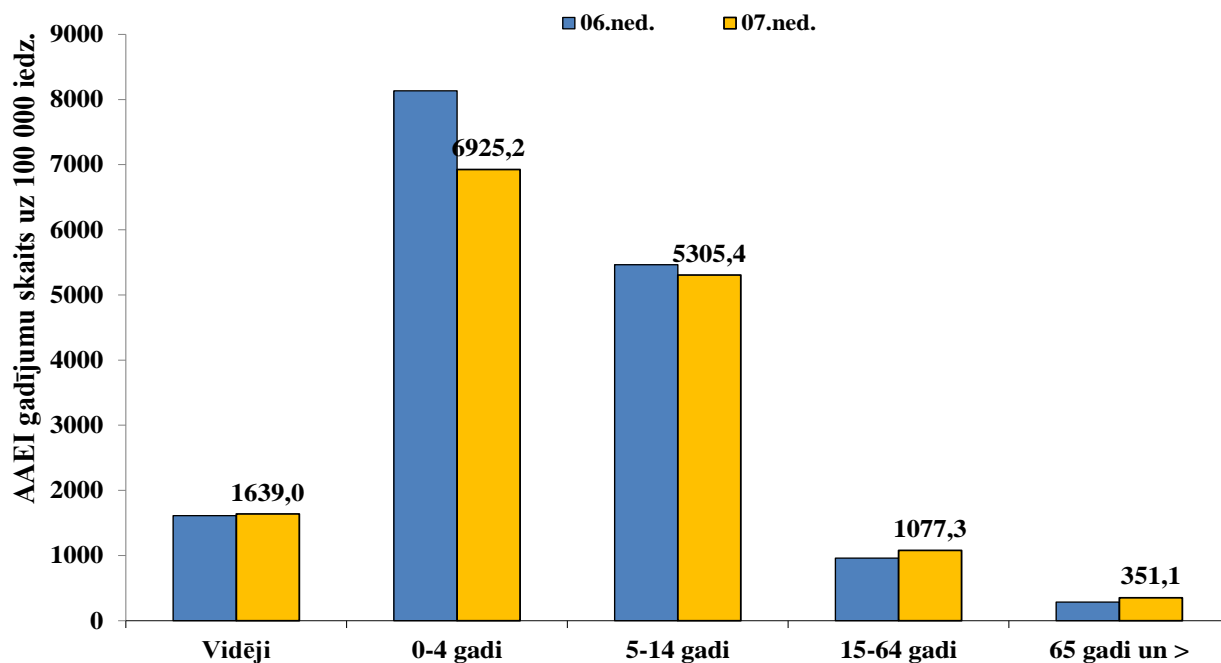
AAEI atsevišķās monitoringa teritorijās

No desmit monitoringā iekļautajām teritorijām piecās (Daugavpilī, Gulbenes novadā, Liepājā, Rīgā un Valmierā) 7. nedēļā vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos palielinājusies. Visaugstākā tā bijusi Ventspilī (2628,4 gadījumi uz 100 000 iedz.).

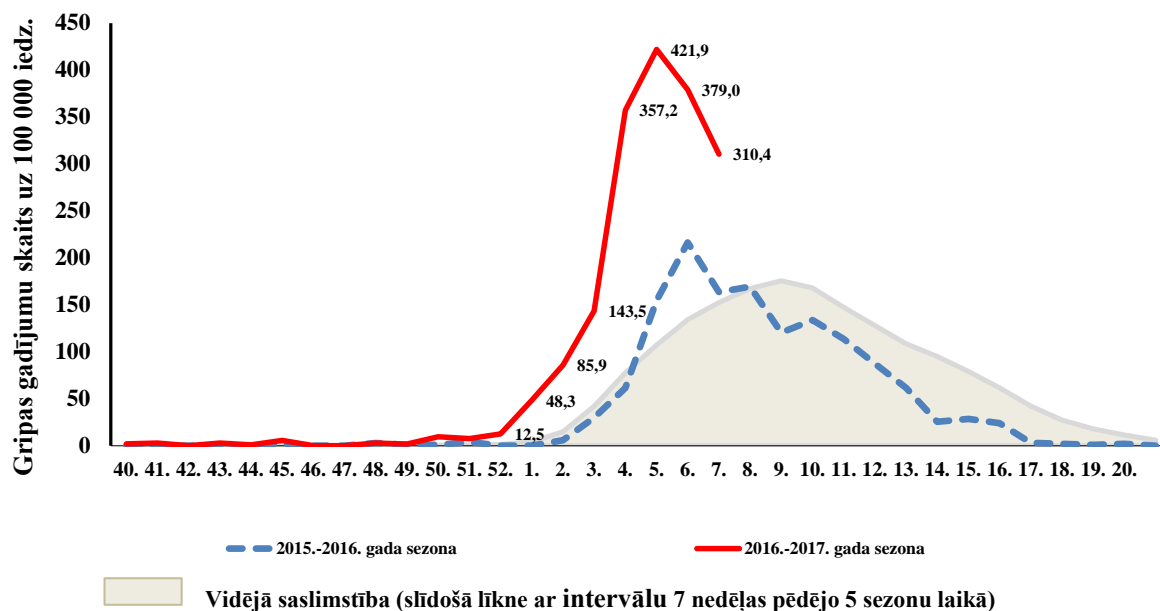

AAEI atsevišķās vecuma grupās

Kopš monitoringa sākuma (2016. gada 40. nedēļa) visaugstākā AAEI intensitāte reģistrēta bērniem 0–4 gadu vecuma grupā. 2017. gada 7. nedēļā 0–4 gadu un 5–14 gadu vecuma grupā saslimstība samazinājusies, 15–64 un 65 un > vecuma grupās tā pieaugusi.

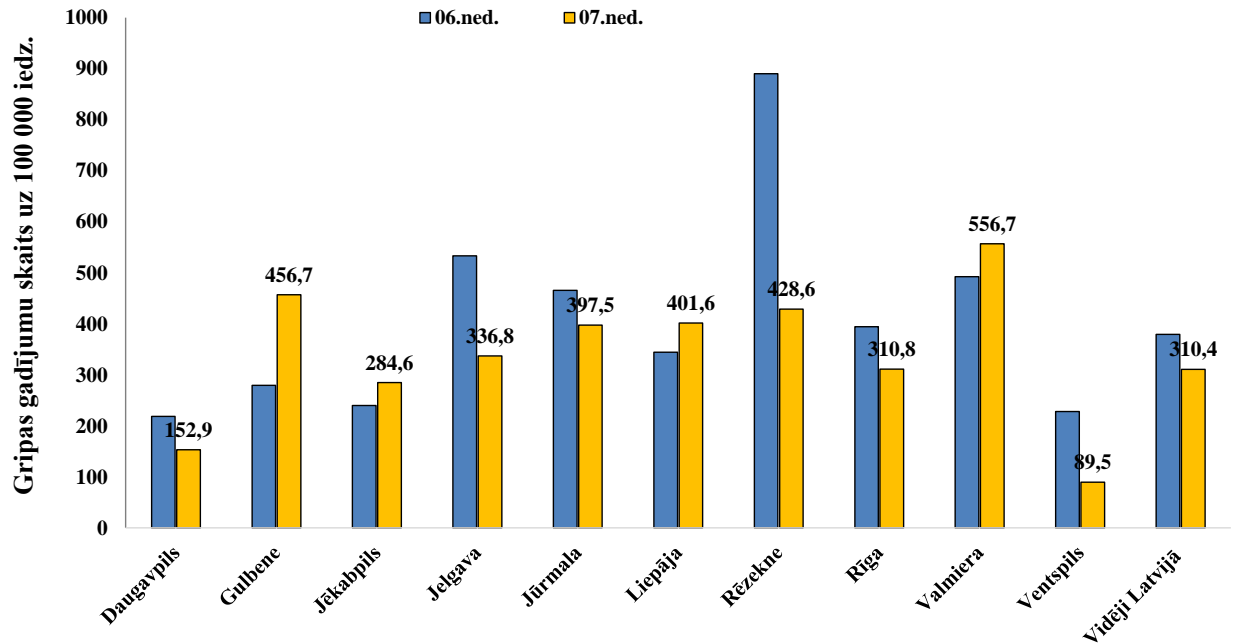
Vēršanās ambulatorajās iestādēs gripas gadījumos 2016.—2017. gada sezonā salīdzinājumā ar 2015.—2016. gada un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem

Salīdzinājumā ar iepriekšējās 2015.–2016. gada sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem attiecīgajā laika periodā pacientu vēršanās ambulatorajās veselības aprūpes iestādēs gripas gadījumos 2017. gada 7. nedēļā ir bijusi ievērojami augstāka, taču pēdējo divu nedēļu laikā saglabājas samazināšanās tendence.

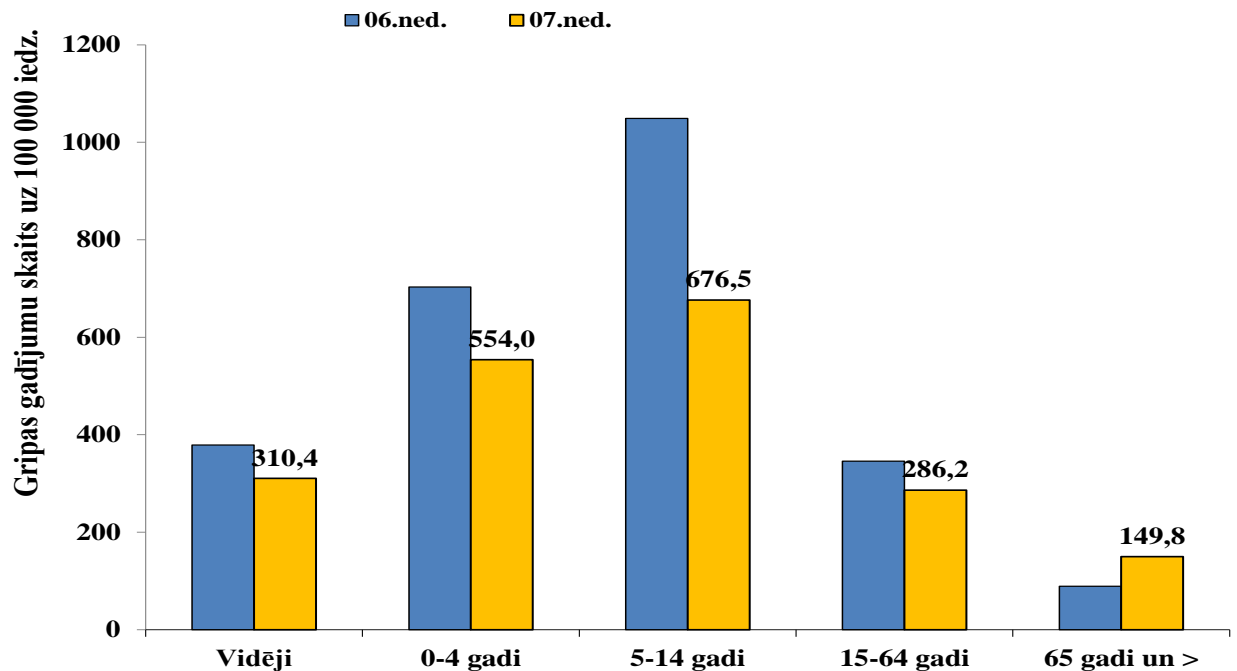
Gripa atsevišķās monitoringa teritorijās

Aprakstāmajā nedēļā gripas gadījumi (gripa noteikta klīniski) monitoringā iesaistītajās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs reģistrēti visās monitoringā iekļautajās teritorijās. No desmit teritorijām četrās (Gulbenes novadā, Jēkabpilī, Liepājā un Valmierā) salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu novērots gripas intensitātes pieaugums. Visaugstākā gripas intensitāte bijusi Valmierā (556,7 gadījumi uz 100 000 iedz.).

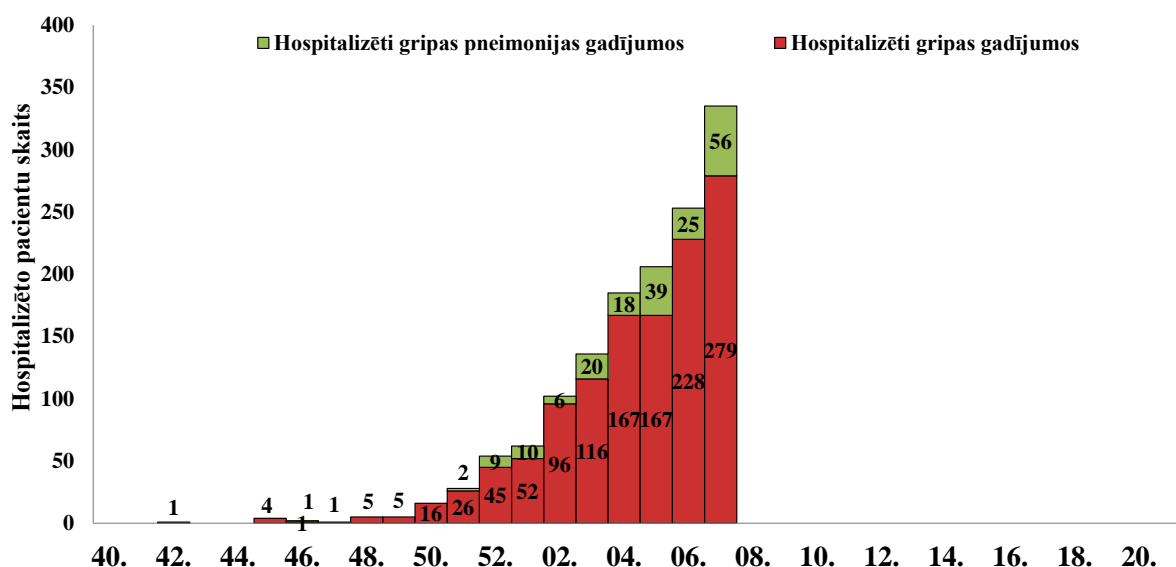
Gripa atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstība (gadījumu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem attiecīgajā vecuma grupā) novērota bērniem 5–14 gadu vecuma grupā – 676,5 gadījumi uz 100 000 iedz. Ievērojams pieaugums novērots 65un> gadu vecuma grupā (par 68,3%).

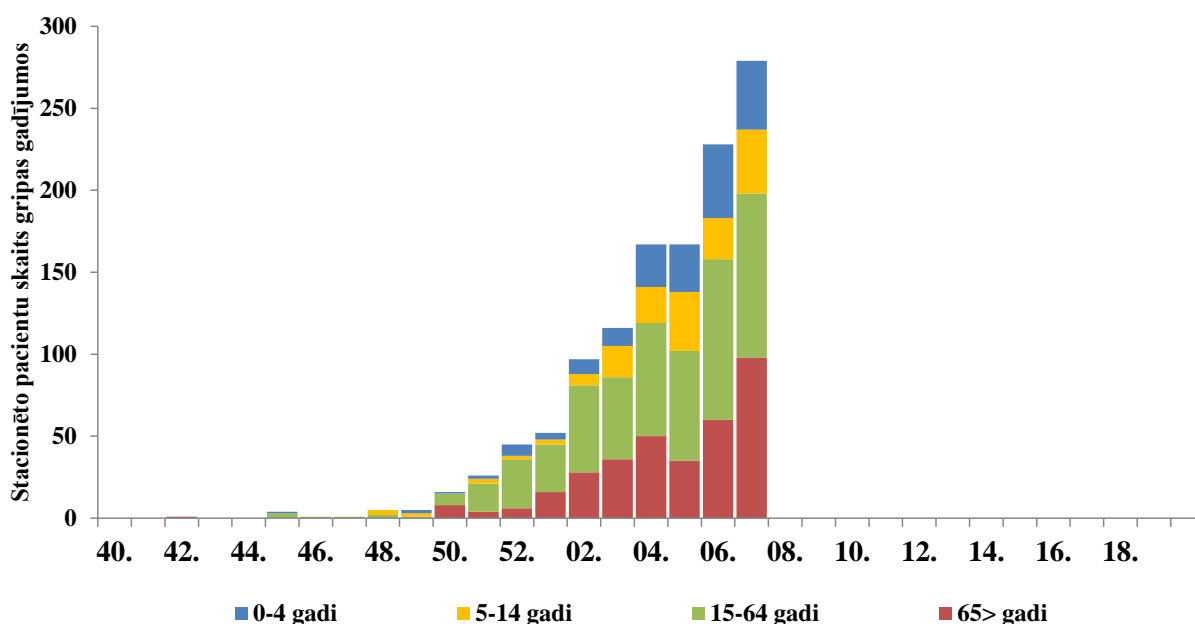
Par stacionētiem pacientiem gripas gadījumos

2017. gada 7. nedēļā palielinājies stacionēto pacientu skaits par 22% gripas gadījumos un vairāk kā 2 reizes palielinājies stacionēto pacientu skaits gripas pneimonijas gadījumos. Saņemta informācija par 335 hospitalizētiem pacientiem saistībā ar gripas infekciju: 279 pacienti stacionēti gripas gadījumos (Daugavpilī – 57, Gulbenē – 14, Jēkabpilī – 2, Liepājā – 52, Rēzeknē – 4, Rīgā – 112, Valmierā – 23 un Ventspilī – 15) un 56 pacienti hospitalizēti gripas izraisītās pneimonijas gadījumos (Rīgā – 53 un Daugavpilī – trīs).

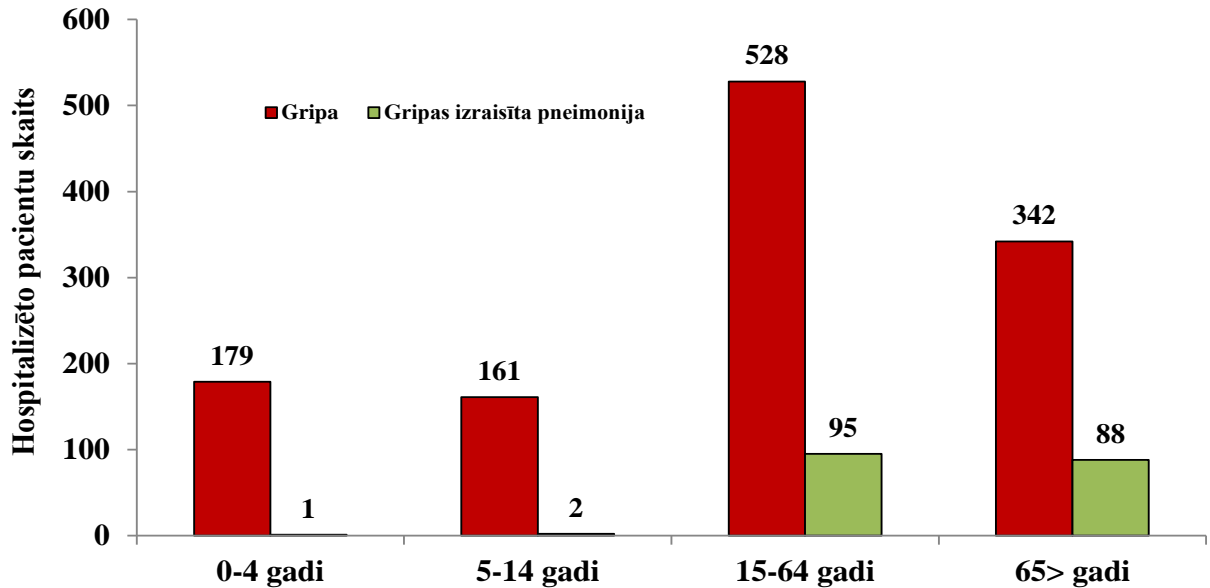
Hospitalizētie pacienti gripas gadījumos pa vecuma grupām

2017. gada 7. nedēļā vislielākais hospitalizēto pacientu skaits gripas gadījumos, bijuši pacienti 15–64 gadu vecuma grupā (100 pacienti jeb 35,8%).

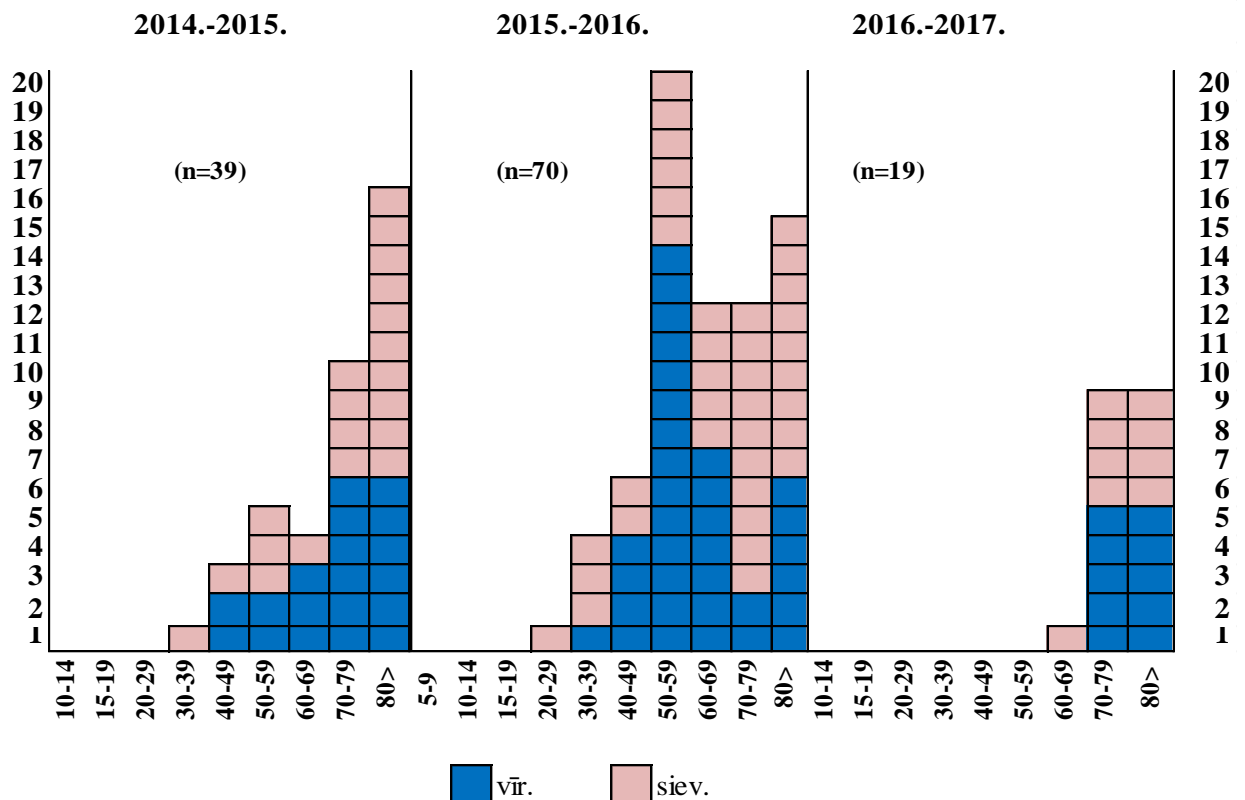
Arī no pacientiem stacionētiem gripas izraisītās pneimonijas gadījumos 7. nedēļā lielākoties bijuši pacienti 15–64 gadu vecuma grupā – 31 (55,3%).

Kopš sezonas sākuma ziņots par 1395 hospitalizētiem pacientiem: 1209 gripas gadījumos (lielākā daļa pacientu jeb 43,7% 15–64 vecuma grupā) un 186 pacientiem gripas izraisītas pneimonijas gadījumos (51,1% pacienti 15–64 gadu un 47,3% pacienti 65 un> gadu vecuma grupā).

Letālie gadījumi 2016.–2017. gada sezonā un divās iepriekšējās sezonās

Pavisam saņemti 19 paziņojumi par letālo iznākumu pacientiem ar laboratoriski apstiprinātu gripu: 18 gadījumos noteikta *A tipa* un vienā gadījumā *B tipa* gripa; desmit vīrieši un deviņas sievietes, vidējais pacientu vecums – 80 gadi. Pacienti bijušas sirds-asinsvadu, elpceļu, nieru, onkoloģiskas, CNS un citas hroniskas saslimšanas.

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums (%)

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums 2017. gada 7. nedēļā (ceturtdien) palielinājies par 6,3% un bijis vidēji 90,8%. Viszemākā skolu apmeklētība reģistrēta Jūrmalā – 82,4%, Rēzeknē – 85,0% un Valmierā – 85,8% .

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
03.	92,8	71,4	78,9	91,3	85,5	90,4	91,8	88,5	81,0	89,6	88,7
04.	89,2	85,0	88,5	93,3	79,2	85,3	91,0	83,5	73,9	85,8	85,4
05.	88,6	88,7	84,4	88,3	81,3	82,6	81,1	84,8	84,9	85,2	85,0
06.	76,7	88,7	98,0	64,8	82,6	86,9	80,1	84,7	87,4	89,9	84,5
07.	89,3	87,0	89,5	92,0	82,4	93,3	85,0	95,2	85,8	87,5	90,8
Salīdzinājumā ar 06. nedēļu (±)	12,5	-1,7	-8,5	27,1	-0,2	6,4	5,0	10,5	-1,6	-2,4	6,3

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums (%)

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums 7. nedēļā (ceturtdien) vidēji bijis 65,2%, kas par 5,9% vairāk nekā 6. nedēļā. Viszemākais pirmsskolu iestāžu apmeklējums reģistrēts Ventspilī (62,0%) un Liepājā (63,9%).

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
03.	63,0	50,7	73,6	71,3	64,6	70,8	85,8	68,7	79,5	66,5	68,0
04.	60,6	47,0	57,5	70,9	64,2	66,9	85,1	66,0	66,7	62,4	64,4
05.	62,0	53,0	59,8	75,2	61,7	61,2	77,1	60,5	61,1	65,0	63,0
06.	58,6	55,3	60,2	61,7	60,9	58,2	66,3	57,5	60,7	60,1	59,2
07.	65,2	67,1	70,1	75,5	65,4	63,9	72,6	64,6	65,4	62,0	65,2
Salīdzinājumā ar 06. nedēļu (±)	6,7	11,9	10,0	13,8	4,5	5,7	6,3	7,1	4,7	1,9	5,9

Elpceļu vīrusu noteikšana

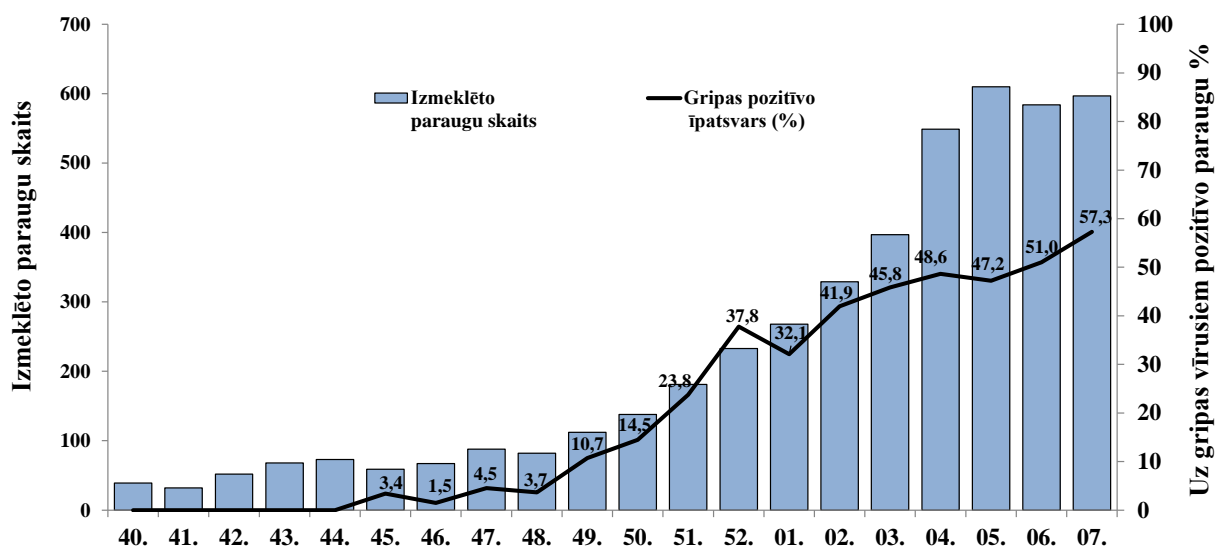
SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijā 2017. gada 7. nedēļā tika izmeklēti 597 personu klīniskie paraugi (6. nedēļā – 584). Gripas vīrusi noteikti 342 jeb 57,3% paraugu, no tiem 232 *A tipa* (68%) un 110 (32%) *B tipa* gripas vīrusi. Noteikti arī citi elpceļu infekciju vīrusi (pavisam 113): respiratori sincitiālais vīruss (41), adenovīruss (19), rinovīruss (17), bokavīruss (15), koronavīruss (12) un citi.

Kopš sezonas sākuma pavisam noteikti 1774 gripas vīrusi, no tiem 1462 (82%) *A tipa* gripas vīrusi (t.sk. 271 tipēts kā *A/H3*) un 312 (18%) *B tipa* gripas vīrusi (t.sk. 88 – *B/Yamagata* un 14 – *B/Victoria* līnijas).

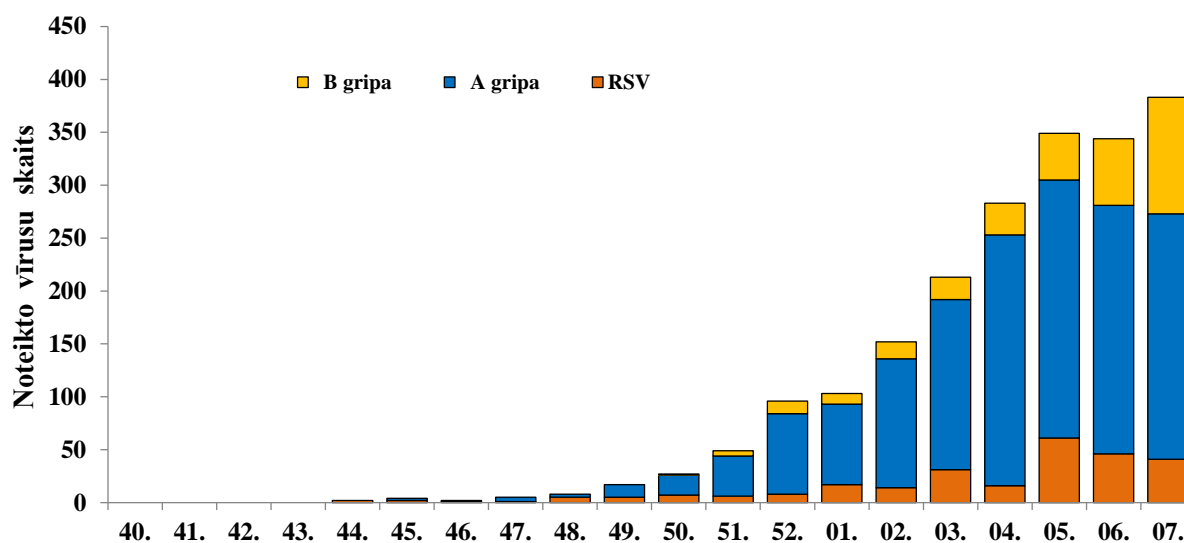
Noteikto elpceļu infekciju vīrusu skaits pa nedēļām

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Positīvo paraugu skaits	Positīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	39					5				1					6	15,4	0,0	0
41.	32					2			2	4				2	10	31,3	0,0	0
42.	52			1		2			5	8		2	1	3	22	42,3	0,0	0
43.	68			1		3			3	5					12	17,6	0,0	0
44.	73					14		2	3	1			1		21	28,8	0,0	2,7
45.	59	2				5		2	4	2		1			16	27,1	3,4	3,4
46.	67	1			1	8	1	1	4	1	1	1			19	28,4	1,5	1,5
47.	88	4						1	10			3	1		19	21,6	4,5	1,1
48.	82	3				7	1	5	8	7	2	4		4	41	50,0	3,7	6,1
49.	112	12				4		5	8	9		6	1	5	50	44,6	10,7	4,5
50.	138	19	1		1	7	1	7	11	11	1	9	7	1	76	55,1	14,5	5,1
51.	181	38	5			9	1	6	3	6		3	2		73	40,3	23,8	3,3
52.	233	76	12		1	7	3	8	17	20	2	17	9	4	176	75,5	37,8	3,4
01.	268	76	10			4	1	17	32	18	8	12	11	1	190	70,9	32,1	6,3
02.	329	122	16			2	3	14	12		3	6	4	1	183	55,6	41,9	4,3
03.	397	161	21		2	4		31	13	15	5	15	6		273	68,8	45,8	7,8
04.	549	237	30			4		16	7	11	4	3	4	1	316	57,6	48,6	2,9
05.	610	244	44			3	1	61	15	15	11	13	9	4	416	68,2	47,2	10
06.	584	235	63	1		3	3	46	20	16	6	15	9	3	417	71,4	51,0	7,9
07.	597	232	110	1		1		41	19	17	5	15	12	2	455	76,2	57,3	6,9
Kopā	4558	1462	312	4	5	94	15	263	196	167	48	125	77	31	2799	61,4	38,9	5,8

Izmeklēto paraugu skaits un gripas pozitīvo paraugu īpatsvars

Laboratoriski noteikto *A tipa*, *B tipa* gripas vīrusu un RSV skaits pa nedēļām

Gripas vīrusu ģenētiskais raksturojums

Kopš sezonas sākuma ģenētiski raksturoti 18 *A tipa* gripas vīrusi – visi kā *A/HongKong/4801/2014(H3N2)*–līdzīgs vīruss un deviņi *B tipa* gripas vīrusi raksturoti kā *B/Phuket/3073/2013* (nav iekļauts trīs komponentu sezonālā gripas vakcīnā).

Laboratoriskie izmeklējumi gripas monitoringa tīkla ietvaros

No 31 ģimenes ārsta prakses, kas iesaistītas gripas monitoringa tīklā Rīgas pilsētā desmit veic pacientu izmeklēšanu elpceļu vīrusu noteikšanai. Kopš sezona sākuma piecās ģimenes ārstu praksēs tika izmeklēti 41 pacients ar aizdomām par gripas infekciju. Sešpadsmit gadījumos (16/41 jeb 39%) apstiprināta gripa, t.sk. 13 gadījumos noteikts *A tipa* gripas vīruss un trijos gadījumos – *B tipa* gripas vīruss. Noteikti citi respiratorie vīrusi – seši koronavīrusi, divi rinovīrusi, viens respiratori sincitiālais vīruss, viens cilvēka metapneimovīruss un viens bokavīruss.

Secinājumi

2017. gada 7. nedēļā vidējā gripas intensitāte Latvijā samazinājusies par 18%. Turpmākajās nedēļās visticamāk saglabāsies samazināšanās tendence.

Pieaudzis gripas gadījumos stacionēto pacientu skaits, īpaši hospitalizēto slimnieku skaits gripas izraisītās pneimonijas gadījumos (2,2 reizes).

SIA RAKUS stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” laboratorijā 2017. gada 7. nedēļā ievērojami pieaudzis noteikto *B tipa* gripas vīrusu skaits, kas veidojis 32% no kopējā noteikto gripas vīrusu skaita. Kopš sezonas sākuma Latvijā joprojām dominē *A/H3* gripas vīruss.

PVO Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla informācija - Flu News Europe

<http://www.flunewseurope.org/>

2017. gada 6. nedēļā gripas aktivitāte bija mainīgā līmenī visā Eiropas reģionā, bet nedaudz zemāka, salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu. No 43 valstīm 24 valstis informēja par intensitāti no vidējās līdz augstai un 22 valstis ziņoja par plašu gripas aktivitāti. Par augstu gripas intensitāti ziņoja Vācija, Slovākija, Ungārija un Grieķija, pārējās valstīs novērota vidēja vai zema gripas intensitāte.

Gripas pozitīvo paraugu īpatsvars uzraudzības tīklā samazinājies līdz 42% (iepriekšējā nedēļā – 45%). No 42 valstīm, kas ziņoja par noteikto dominējošo gripas vīrusu, 23 valstis informēja par *A/H3* gripas vīrusu kā dominējošo gripas vīrusu, četras valstis ziņoja par dominējošo *A* tipa gripas vīrusu un 15 valstis nav norādījušas dominējoša gripas vīrusa tipu.

Gripas vīrusu noteikšana un tipēšana

Gripas uzraudzības tīkla ietvaros š.g. 6. nedēļā izmeklēts 2601 paraugs, t.sk. 1090 (42%) paraugos noteikti gripas vīrusi: 92% *A* tipa un 8% *B* tipa gripas vīrusi. No visiem paraugiem, kuros tika noteikts *A* tipa gripas vīrusa apakštīps, 99% paraugu tas tipēts kā *A/H3N2*. No raksturotājiem 45 *B* tipa gripas vīrusiem 32 (71%) piederējuši *B/Yamagata* līnijai un 13 (29%) – *B/Victoria* līnijai.

Noteikto gripas vīrusu tipēšana gripas uzraudzības tīkla ietvaros

Vīrusa tips un apakštīps	Noteikto vīrusu skaits	
	6. nedēļa	Sezona kopā
A gripa	1000	14129
<i>A/H1N1 pdm09</i>	10	143
<i>A/H3N2</i>	713	11806
<i>A</i> tipa gripa (netipēts)	277	2180
B gripa	90	687
<i>B/Victoria</i> līnija	13	182
<i>B/Yamagata</i> līnija	32	162
Līnija nav zināma	45	343
Noteikto vīrusu skaits kopā (izmeklēto paraugu skaits)	1090 (2601)	14816 (37964)

Kopš 2016. gada 40. nedēļas visbiežāk (95%) tika noteikts *A* tipa gripas vīruss. No visiem tipētiem *A* tipa gripas vīrusiem visbiežāk (99%) tika noteikts *A/H3N2* apakštīps. No visiem 344 *B* tipa gripas vīrusiem 182 (53%) bija noteikti *B/Victoria* līnijas vīrusi un 162 (47%) *B/Yamagata* līnijas vīrusi. Neliels *B/Victoria* līnijas īpatsvara pieaugums ir saistīts ar ziņošanu no Kirgizstānas, kur tika kontaktēti 137 (75%) no 182 *B/Victoria* līnijas gripas vīrusiem.

Ārpus gripas uzraudzības tīkla iestādēs (piemēram, slimnīcās, skolās, pansionātos un citās aprūpes iestādēs) 6. nedēļā kopumā tika izmeklēti 6327 paraugi, no tiem 88% gadījumu noteikti *A* tipa gripas vīrusi (no tiem 99% paraugi tipēti kā *A/H3N2*) un 12% gadījumu – *B* tipa gripas vīrusi.

Kopš 2016. gada 40. nedēļas visbiežāk no tipētiem *A* tipa gripas vīrusiem (99%) tipēti kā *A/H3N2*. No izmeklētiem 490 *B* tipa gripas vīrusiem 64% piederēja *B/Yamagata* līnijai un 36% – *B/Victoria* līnijai.

Noteikto gripas vīrusu tipēšana ārpus gripas uzraudzības tīkla

Vīrusa tips un apakštīps	Noteikto vīrusu skaits	
	6. nedēļa	Sezona kopā
A gripa	5586	82333
<i>A/H1N1 pdm09</i>	23	259
<i>A/H3N2</i>	1875	31804
<i>A</i> gripa netipēts	3688	50270
B gripa	741	3842
<i>B/Victoria</i> līnija	13	175
<i>B/Yamagata</i> līnija	19	315
Līnija nav zināma	709	3352
Noteikto vīrusu skaits kopā (izmeklēto paraugu skaits)	6327 (25030)	86175 (384110)

Gripas vīrusu ģenētiskais raksturojums

Kopš sezonas sākumā līdz 2017. gada 6. nedēļai ir pieejami dati par ģenētiskajām grupām 1649 gripas vīrusiem. No 1502 *A/H3N2* vīrusiem 423 pieder pie ģenētiskās grupas 3C.2a (iekļauta vakcīnas sastāvā) un 1056 – pie ģenētiskās apakšgrupas 3C.2a1, kas parādījusies nesēn. Vīrusi šajās divās apakšgrupās ir antigēniski līdzīgi, taču 3C.2a1 apakšgrupa strauji mainās: parādās vīrusu klasteri ar papildu aminoskābju aizvietošanu hemaglutinīnā, kuru ietekme uz antigēnu īpašībām vēl nav noskaidrota.

Filoģenētiskā grupa	Noteikto vīrusu skaits	%
<i>A/H1N1pdm09A/Michigan/45/2015</i> (apakšgrupa 6B.1) ^b	9	0,5
<i>A/H1N1pdm09A/South Africa/3626/2013</i> (apakšgrupa 6B) ^a	4	0,2
<i>A/H3N2 A/Bolzano/7/2016</i> (apakšgrupa 3C.2a1) ^{a,b}	1056	64,0
<i>A/H3N2 A/Hong Kong/4801/2014</i> (apakšgrupa 3C.2a) ^a	423	25,7
<i>A/H3N2 A/Switzerland/9715293/2013</i> (apakšgrupa 3C.3a) ^a	18	1,1
<i>A/H3N2</i> , apakšgrupa nav noteikta	5	0,3
<i>B/Brisbane/60/2008</i> (Victoria līnija, apakšgrupa 1A) ^{a,b}	29	1,8
<i>B/Victoria</i> līnija, apakšgrupa nav noteikta	11	0,7
<i>B/Phuket/3073/2013</i> (Yamagata līnija, apakšgrupa 3) ^c	38	2,3
<i>B/Yamagata</i> līnija, apakšgrupa nav noteikta	56	3,4
Kopā	1649	100,0

^a Sezonālās vakcīnas sastāvā Ziemeļu Puslodei 2016-2017. gada sezonai

^b Vakcīnas sastāvā Dienvidu Puslodei 2017. gada sezonā

^c Četru komponentu vakcīnas sastāvā Ziemeļu un Dienvidu puslodei

Trīs-komponentu gripas vakcīnas sastāvā 2016.–2017. gada sezonā Ziemeļu puslodē iekļauti gripas vīrusi: *A/California/7/2009/H1N1pdm09*, *A/HongKong/4801/2014/H3N2* un *B/Brisbane/60/2008* līdzīgi vīrusi.

Četrvērtīgā vakcīnā iekļauts *B/Phuket/3073/2013* no *B/Yamagata* līnijas. 2017. gadā Dienvidu puslodē gripas vakcīnā kā *A/H1N1pdm09* sastāvdaļa iekļauts *A/Michigan/48/2015/H1N1pdm09*-līdzīgs vīruss.

Agrīna vakcīnas efektivitātes uzraudzība Somijā un Zviedrijā noteica gripas vakcīnas efektivitātes līmeni personām 65 un > gadu vecuma grupā – 26%. Nesēn iegūtie vakcīnas efektivitātes rādītāji visās vecuma grupās pret *A/H3N2* gripas vīrusiem: Kanādā – 42%, ASV – 43% un Eiropā – 38% (saskaņā ar Zviedrijas un Somijas aprēķiniem sezonas sākumā).

Nemot vērā suboptimālu vakcīnas efektivitāti visām riska grupām gripas aizdomu vai laboratoriski apstiprinātas gripas gadījumos ieteicama neatliekama neiraminidāzes inhibitoru lietošana, ideālā gadījumā 48 stundu laikā pēc simptomu parādīšanās, gan vakcinētām, gan nevakcinētām personām. Turklāt vienmēr būtu apsverama profilaktiska antivirālo līdzekļu lietošana augsta riska kontakta personām.

Pretvīrusu medikamentu jutības pārbaude

Testējot gripas vīrusus (918 vīrusi, no tiem 867 – *A/H3N2*, 12 *A/H1N1pdm09* un 39 *B* tipa gripas vīrusi) uz jutību pret neiraminidāzes inhibitoriem (oseltamivir, zanamivir), kopš sezonas sākuma netika iegūti pierādījumi par gripas vīrusu samazināto jutību pret oseltamivir un zanamivir.

Par SARI uzraudzību un stacionētiem laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem

No 15 valstīm, kuras veic smago akūto respiratoro infekciju (SARI) uzraudzību, informāciju sniegušas 13 valstis. No 1374 SARI gadījumiem 218 tika izmeklēti uz gripas vīrusiem, no tiem gripas vīruss apstiprināts 24% jeb 52 gadījumos: divi netipēti *A tipa* gripas vīrusi, trīs – *A/H1N1pdm09*, 31 – *A/H3N2* un 16 – *B tipa* gripas vīrusi.

Kopš 2016. gada 40. nedēļas tika reģistrēti 23903 SARI gadījumi no 15 valstīm, kur tika izmeklēti 6373 paraugi, no tiem 2353 (37%) bija ar pozitīvo rezultātu – 1992 (85%) paraugā tika noteikta *A tipa* gripa un 361 (15%) *B tipa* gripa. No visiem pozitīviem *A tipa* gripas paraugiem 1872 (94%) bija *A/H3N2*, četri paraugi (mazāk par 1%) bija *A/H1N1pdm09* un 116 (6%) netipēti.

Savukārt no deviņām valstīm, kuras apkopo informāciju par stacionētiem pacientiem ar laboratoriski apstiprinātu gripu intensīvās terapijas nodaļās (ITN) un citās nodaļās, 6. nedēļā saņemta informācija no sešām valstīm (Čehijas Republika, Īrija, Rumānija, Spānija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste) par 221 gadījumu, t.sk. 141 gadījums ziņots no ITN (99 netipēti *A tipa* gripas vīrusi, 40 – *A/H3N2*, divi *B tipa* vīrusi) un 80 gadījumi no citām nodaļām (ziņoja Čehijas Republika, Īrija, Rumānija un Spānija) (46 netipēti *A tipa* gripa vīrusi un 34 – *A/H3N2*).

Kopš sezonas sākuma (2016. gada 40. nedēļa) Čehijas Republika, Īrija, Rumānija, Slovākija un Spānija paziņojusi par 3070 laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem ITN, no tiem 1772 gadījumos bija noteikts *A tipa* netipēts gripas vīruss, 1278 – *A/H3N2*, četros – *A/H1N1pdm09* un 16 – *B tipa* gripas vīruss. Kopumā tika ziņots par 2692 pacientiem uzņemtiem ITN, no tiem 1789 bija noteikts *A tipa* gripas vīruss, 983 – *A/H3N2*, 111 – *A/H1N1pdm09* un 46 – *B tipa* gripas vīruss.

Kopš sezonas sākuma lielākā daļa hospitalizēto pacientu, kuriem laboratoriski tika apstiprināta gripa, bija pacienti 65 un > gadu vecuma grupā. No visiem 2096 ITN gadījumiem, par kuriem ir pieejami dati par vecumu un gripas vīrusu tipēšanas rezultātiem, lielākā daļa pacientu bijuši vecumā 65 un > gadi – 1362 (65%); 635 (30%) bija vecumā no 15 līdz 64 gadiem un 99 (5%) bija jaunāki par 15 gadiem. No 721 ITN gadījuma *A tipa* gripas vīruss visbiežāk (97%) tipēts kā *A/H3N2*.

Ziņots par 635 nāves gadījumiem, no tiem 359 nāves gadījumi bija reģistrēti ITN un 276 gadījumi citās slimnīcu nodaļās. No visiem reģistrētajiem nāves gadījumiem 338 gadījumos noteikts *A tipa* gripas vīruss netipēts, 289 gadījumos – *A/H3N2*, trijos gadījumos – *A/H1N1pdm09* un piecos gadījumos – *B tipa* gripas vīruss. No visiem nāves gadījumiem 518 (81%) gadījumos pacienti bijuši vecāki par 65 gadiem.

Kopējās mirstības uzraudzība EuroMOMO projekta ietvaros

<http://www.euromomo.eu/>

No Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas 19 valstis piedalās projektā EuroMOMO (*European Monitoring of Excess Mortality for Public Health Action*) un ziņo par kopējās mirstības rādītājiem. Lielākajā daļā valstu bija novērots kopējās mirstības pieaugums vecu cilvēku vidū, kā arī būtisks mirstības pieaugums ir novērots vecuma grupā 15–64 gadi. Visticamāk tas ir saistīts ar *A/H3N2* gripas vīrusa cirkulāciju.

25. 01. 2017. publicēta ECDC aktualizēta gripas epidēmijas riska novērtēšana

http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/seasonal_influenza/assessments/Pages/assessments.aspx

Šī gripas sezona, šķiet, ir īpaši smaga dēļ cirkulējoša *A(H3N2)* celma. *A(H3N2)* vīruss visvairāk skar vecāka gadagājuma cilvēkus un tie ir arī nepietiekami aizsargāti ar pašreizējo vakcīnu gan vakcinācijas pārklājuma, gan nepietiekamas vakcīnas efektivitātes dēļ.

Dažās valstīs, piemēram, Portugālē un Itālijā, gripas aktivitātes pīķis jau ir bijis sasniegts, taču citās, piemēram, Francijā, Grieķijā un Apvienotajā Karalistē (Skotijā), gripas aktivitāte arvien turpinās, un tiek novērota paaugstināta mirstība.

ES dalībvalstīm, kurās gripas epidēmija vēl nav sasniegusi maksimālo intensitāti, būtu kritiski jāizvērtē iespējas nodrošināt aprūpi pacientiem ar risku saslimt ar smagām formām, lai samazinātu smagus iznākumus un apsvērt iespējas kā novērst jebkādu resursu trūkumus, tajā skaitā neatliekamās veselības aprūpes resursus.

Vakcinācijas turpinājumam veciem cilvēkiem un citām riska grupām šajā laikā varētu būt būtiska nozīme tikai ES valstīs, kur epidēmijas pīķis vēl nav sasniegts, jo pilnīga imunitāte izveidojas līdz divu nedēļu laikā pēc vakcinācijas.

Savlaicīga neiraminidāzes inhibitoru lietošana, ideālā gadījumā 48 stundu laikā pēc simptomu parādīšanās, jāapsver gripas aizdomu vai laboratoriski apstiprinātas gripas gadījumos gan vakcinēto, gan nevakcinēto pacientu riska grupām. Turklāt vienmēr būtu apsverama antivirālā profilakse augsta riska kontakta personām.

PVO globālā tīkla informācija 06.02.2017.

http://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/

Kopumā gripas aktivitāte Ziemeļu puslodē mērenā klimata joslas valstīs turpināja pieaugt. Austrum Āzijā un Eiropā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem gripas sezona ir sākusies agrāk. Pasaulē dominējošais gripas vīruss ir *A/H3N2*. Lielākā daļa raksturoto gripas vīrusu ir antigēniski līdzīgi un iekļauti 2016.–2017. gada sezonas gripas vakcīnā Ziemeļu puslodē. Visi nesen savāktie un testētie gripas vīrusu paraugi ir jutīgi pret NA inhibitoriem.

- Ziemeļamerikā gripas aktivitāte turpināja pieaugt, pārsvarā tika noteikts *A/H3N2* gripas vīruss. Pieaugums bija novērots Amerikas Savienotās Valstīs, bet Kanādā un Meksikā gripas aktivitāte samazinājās.
- Eiropā gripas aktivitāte joprojām bija augstā līmenī, pārsvarā noteikts *A/H3N2* gripas vīruss. Gripa visbiežāk izpaužas smagi vecuma grupā 65 gadi un vairāk.
- Austrumu Āzijā turpināja pieaugt gripas aktivitāte, dominējošais gripas vīruss ir *A/H3N2*.
- Rietumu Āzijā gripas un gripai līdzīgu saslimšanu aktivitāte samazinājās. Armēnijā, Gruzijā, Izraēlā un Irākā visbiežāk tika konstatēts *A/H3N2* vīruss, kam seko *B tipa* gripas vīruss.
- Dienvidāzijā gripas aktivitāte saglabājās zema līmenī. Lielākajā daļā valstu dominējošais gripas vīruss bija *A/H3N2*, retāk tika konstatēts *A/H1N1* un *B tipa* gripas vīruss.
- Dienvidaustrumu Āzijā gripas aktivitāte joprojām bija zemā līmenī, pārsvarā reģionā tika reģistrēts *A/H3N2* gripas vīruss un *B tipa* gripas vīruss.
- Ziemeļāfrikā par gripas aktivitāti tika ziņots Alžīrijā un Marokā, kur pārsvarā tika konstatēts *A/H3N2* gripas vīruss un *B tipa* gripas vīruss.
- Rietumāfrikā gripas vīrusa cirkulācija pieauga Ganā, kur dominē *B tipa* gripas vīruss.
- Karību jūras reģiona valstīs un Centrālamerikā gripas un citu elpceļu vīrusu aktivitāte kopumā saglabājās zemā līmenī. Puertoriko un Kostarikā tika ziņots par gripai līdzīgu saslimšanu un gripas aktivitātes pieaugumu.
- Tropic Dienvidamerikā gripas un citu elpceļu vīrusu aktivitāte saglabājās zemā līmenī.
- Mērenā klimata Dienvidamerikā lielākajā daļā valstu gripas un respiratori sincitiālā vīrusa aktivitāte saglabājās zemā līmenī. Paragvajā gripai līdzīgu saslimšanu aktivitāte palielinājās virs sagaidāmā līmeņa, par gripas aktivitāti netika ziņots.
- Mērena klimata Dienvidu puslodē gripas aktivitāte bija starp-sezonas līmenī.

FluNet apkopja informāciju, kura tika saņemta (2017. gada 3. februārī) no 81 valsts, reģionu vai teritoriju Nacionāliem gripas references centriem un citām laboratorijām (par periodu no 2017. gada 9. janvāra līdz 2017. gada 22. janvārim). Šajā laika periodā PVO (GISRS) laboratorijās testēti vairāk kā 159276 paraugi. No tiem 40570 bija ar pozitīvajiem rezultātiem uz gripas vīrusiem, t.sk. 38581 (95,1%) paraugos noteikti *A tipa* gripas vīrusi un 1989 (4,9%) – *B tipa* gripas vīrusi. No tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem 294 (1,8%) tipēti kā *A/H1N1pdm09* un

16121 (98,2%) kā *A/H3N2*. No raksturotiem *B tipa* gripas vīrusiem 186 (60,4%) piederēja *B/Yamagata* līnijai un 122 (39,6%) – *B/Victoria* līnijai.

PVO rekomendētais pretgripas vakcīnas sastāvs 2016.–2017. gada sezonā Ziemeļu puslodē
http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2016_17_north/en/

PVO (25.02.2016.) gripas vakcīnas sastāvā 2016.-2017. gada sezonai Ziemeļu puslodē rekomendē iekļaut šādus trīs komponentus:

- *A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-līdzīgs vīruss;*
- *A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-līdzīgs vīruss;*
- *B/Brisbane/60/2008-līdzīgs vīruss (B/Victoria līnija)*

Četru komponentu pretgripas vakcīnas sastāvā rekomendē izmantot divus *A tipa* un divus *B tipa* gripas vīrusu antigēnus (papildu trim minētajiem jāiekļauj *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs vīruss (B/Yamagata līnija)*).

2016.-2017. gada sezonā vakcīnas sastāvā *A/H1N1* komponentu, līdzīgi kā iepriekšējās sezonās, pārstāv *A/California/7/2009/H1N1pdm09-līdzīgs vīruss*, taču divi citi komponenti – *A/H3N2* un *B tipa* ir atšķirīgi no pagājušās 2015.–2016. gada sezonas vakcīnas sastāvā iekļautajiem attiecīgo vīrusu antigēniem.

Gripas profilakses ieteikumi iedzīvotājiem, izglītības iestādēm, darba devējiem, veselības aprūpes speciālistiem atrodami SPKC interneta vietnē –
<https://www.spkc.gov.lv/lv/tavai-veselibai/infekcijas-slimibas/gripa/>.

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Raina Nikiforova un epidemioloģe Oksana Martiņuka.

2016.–2017.gada AAEI un gripas monitoringa 7. nedēļā datus sniedza:

- 70 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits 106651– 5,4% no Latvijas iedzīvotāju skaita)
 - 11 stacionārās ārstniecības iestādes
 - 37 vispārējās izglītības iestādes
 - 36 pirmsskolas izglītības iestādes
- Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par sniegto informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.